

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет германської філології і перекладу

(назва факультету)

Кафедра германської і фіно-угорської філології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з навчально-виховної роботи
Мирослав СОЛОВЕЙ
"29" серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дискурсивний аналіз службових одиниць сучасної англійської мови

(назва навчальної дисципліни)

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
спеціалізація	035.041 Германські мови та літератури (переклад включно), перша – англійська
рівень вищої освіти	другий (магістерський)
освітня програма	Перекладознавство: професійно-орієнтований переклад (англійська мова і друга іноземна мова)
статус дисципліни	вибіркова

Форма здобуття освіти денна
Навчальний рік 2023 / 2024
Семестр I
Кількість кредитів ЄКТС 3
Мова навчання англійська
Форма підсумкового контролю залік

КИЇВ – 2023

Розробник:

Волкова Л.М., кандидат філологічних наук, професор, професор кафедри германської і фіно-угорської філології

Схвалено на засіданні кафедри германської і фіно-угорської філології протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Завідувач кафедри

Шутова М. О.

Схвалено на засіданні вченої ради факультету германської філології і перекладу, протокол № 1 від «29» серпня 2023 р.

Голова вченої ради факультету

Гнезділова Я. В.

1. Мета вивчення дисципліни:

Метою вибіркової дисципліни «Дискурсивний аналіз службових одиниць сучасної англійської мови» є ознайомлення майбутніх філологів з основними прийомами сучасного лінгвістичного аналізу на конкретному мовному матеріалі. На прикладі лінгвістичного аналізу службових слів англійської мови, що функціонують як дискурсивні маркери у мовленнєвій взаємодії, демонструється техніка аналізу неномінативних мовних одиниць у сучасній лінгвістиці. Цей курс також сприятиме формуванню у магістрантів світогляду сучасного філолога-інтерпретатора, необхідного для підготовки якісних дипломних робіт магістрів із лінгвістики, а також для подальших наукових розвідок у галузі філології.

2. Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану) 3 кредити ЄКТС;

90 год., у тому числі:

лекції – 20 год.

семінарські заняття – 10 год.

самостійна робота – 60 год.

3. Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни:

Вивчення дисципліни базується на курсах «Загальне мовознавство», «Теоретична граматики англійської мови», «Лексикологія», «Стилістика». На початку курсу «Дискурсивний аналіз службових одиниць сучасної англійської мови» студенти повинні :

3.1. Знати базову термінологію вивчених лінгвістичних дисциплін.

3.2. Вміти користуватися загальнонауковими і традиційними спеціальними методами лінгвістичних досліджень.

4. Анотація навчальної дисципліни:

Курс за вибором «Дискурсивний аналіз службових одиниць сучасної англійської мови» присвячений вивченню інтерактивного аспекту

використання дискурсивних маркерів в мовленнєвій комунікації. Зазначена дисципліна передбачає ознайомлення слухачів з сучасними лінгвістичними підходами і школами, оволодіння студентами базовими методами лінгвістичних досліджень. Особлива увага приділяється прикладним аспектам функціонування дискурсивних маркерів в контексті підготовки фахівців з філології, викладання іноземних мов і перекладу. Так, у пропонованому курсі розглядаються функціональні особливості сучасного підходу до аналізу мовних та мовленнєвих явищ, а також детально аналізуються інтерактивні характеристики неномінативних мовних одиниць в англomовному діалогічному дискурсі. Окрім того, важливе місце відводиться підготовці фахівця в галузі філології, що передбачає розвиток здатності до критичного мислення, формування вміння пошуку й обробки інформації, планування і виконання прикладного лінгвістичного дослідження та ефективної презентації його результатів.

5. Завдання навчальної дисципліни «Дискурсивний аналіз службових одиниць сучасної англійської мови» пов'язані з формуванням у майбутніх фахівців таких компетентностей:

Загальних:

- ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним, володіти навичками критичного мислення.
- ЗК 3. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- ЗК 5. Здатність працювати в команді й автономно, мотивувати людей і рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Здатність спілкуватися іноземною (англійською та другою іноземною) мовою як усно, так і письмово.
- ЗК 7. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.
- ЗК 11. Здатність проведення досліджень на належному рівні.
- ЗК 15. Здатність розвивати в собі гнучкість і системність мислення, оперативність у вирішенні особистісних, соціальних і професійних проблем.

- ЗК 16. Розуміння і дотримання міжособистісних, міжкультурних, соціальних і професійно-етичних норм спілкування з іншими людьми у соціально-побутових і виробничих умовах, здатність проявляти емпатію, толерантність і повагу до культурної різноманітності.

Фахових:

- ФК 4. Здатність здійснювати науковий аналіз і структурування мовного / мовленнєвого й літературного матеріалу з урахуванням класичних і новітніх методологічних принципів.
- ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.
- ФК 8. Усвідомлення ролі експресивних, емоційних, логічних засобів мови для досягнення запланованого прагматичного результату.
- ФК 11. Здатність здійснювати редагування та постредагування текстів перекладу та робити реферування всіх основних видів тексту на англійській та другій іноземній мовах.
- ФК 12. Володіння навичками науково-пошукової роботи в лінгвістиці і перекладознавстві, методами пошуку, аналізу й обробки мовних даних; здатність використовувати системні знання мови оригіналу й мови перекладу, системні знання сучасного мовознавства і перекладознавства у самостійному науковому дослідженні і всебічно застосовувати

6. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результат навчання (1. знати; 2. уміти; 3. комунікація; 4. автономність і відповідальність)		Форми (та /або методи і технології навчання)	Методи оцінювання
Код	Результат навчання		
1.1	ПРН 2. Упевнено володіти державною та іноземними мовами, що вивчаються, для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й	Загальнонаукові методи теоретичного пізнання: аналіз, синтез,	Індивідуальне і групове опитування

	наукового спілкування; презентувати результати досліджень державною, англійською та другою іноземною мовами.	абст-рагування, узагальнення.	
1.2	ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абст-рагування, узагальнення <i>Технологія особистісно орієнтованого навчання</i> <i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання.</i>	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання
1.3	ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.	<i>Методи навчання:</i> – групова дискусія, – дидактичні та ділові ігри, що імітують досліджувані процеси, – ситуаційний аналіз (кейс-метод), дослідження ситуації професійної	Експрес-контроль: опитування, виконання практичних завдань, розробка завдань для самостійного опрацювання Оцінювання роботи студентів в

ПРН 6. Застосовувати знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації.			+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.		+	+		+	+	+	+	+	+		
ПРН 19. <i>Передавати текст оригіналу за допомогою різного виду стилістичних адаптацій у мові перекладу і прагматичних стратегій, які орієнтовані на читача тексту перекладу згідно з нормами мови перекладу й критеріями адекватного перекладу</i>			+					+	+	+		

8. Система оцінювання результатів навчання студентів (критерії оцінювання результатів навчання та засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

тематичне оцінювання

написання МКР

підсумкове оцінювання – залік

8.1 Форми та критерії оцінювання студентів:

1. Тематичний контроль:

– письмовий контроль у вигляді тестів;

- усне фронтальне чи вибіркоче індивідуальне опитування;
- заслуховування індивідуальних чи групових презентацій за визначеною тематикою.

2. Модульний контроль :

написання МКР

3. Підсумковий контроль: залік

8.2 Організація оцінювання (обов'язково зазначається порядок організації передбачених робочою програмою навчальної дисципліни форм оцінювання із зазначенням орієнтовного графіка оцінювання):

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності, включаючи аудиторну й самостійну роботу, та написання модульної контрольної роботи на останньому семінарі.

8.3 Шкала відповідності оцінок

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності студента (аудиторна робота та самостійна робота) здійснюється в національній 4-бальній шкалі – «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Невиконання завдань самостійної роботи, невідвідування семінарських та практичних занять позначаються «0».

У кінці вивчення навчального матеріалу модуля напередодні заліково-екзаменаційної сесії викладач виставляє одну оцінку за аудиторну та самостійну роботу студента як середнє арифметичне з усіх поточних оцінок за ці види роботи з округленням до десятої частки. Цю оцінку викладач трансформує в рейтинговий бал за роботу протягом семестру шляхом помноження на 10. Таким чином, максимальний рейтинговий бал за роботу протягом семестру може становити 50.

№	Види навчальної діяльності	Національна 4-бальна система	Критерії оцінювання
---	----------------------------	------------------------------	---------------------

1.	Аудиторна робота	5	Систематизована, творча, логічно побудована відповідь з елементами інновації; завдання виконані за інноваційним рівнем складності
		4	Продуктивна, але недостатньо вичерпна відповідь; завдання виконані за стандартним рівнем складності, можливі незначні помилки
		3	Репродуктивна відповідь; завдання виконані за репродуктивним видом складності, містять помилки
		2	Фрагментарна, не аргументована відповідь; завдання не виконані у відповідності з вимогами, допущені множинні помилки
			Непідготовленість до заняття; невиконання завдань
			Відсутність на занятті
2.	Позааудиторна (самостійна) робота	5	Інноваційний підхід до самостійно виконаних завдань, здатність до критико-аналітичного осмислення актуальних проблем лінгвостилістики, загальна філологічна та мовна компетентність
		4	Творче і самостійне виконання завдань, якісне володіння програмним матеріалом та його доцільне використання у виконанні завдань.
		3	Виконання індивідуальних завдань за репродуктивним видом складності за суттєвої допомоги з боку викладача.
		2	Неглибоке, фрагментарне виконання завдань.
			Невиконання завдань.
3.	МКР	5	90%–100% правильно виконаних завдань, повне розкриття теоретичної проблеми, креативність в інтерпретації фрагментів тексту, 1-2 незначних помилки щодо змісту або форми
		4	75%–89% правильно виконаних завдань, загалом

		правильне, але неповне розкриття теоретичної проблеми, стереотипність в інтерпретації фрагментів тексту, 3–4 незначних помилки щодо змісту або форми
	3	50%–74% правильно виконаних завдань, несистематизована, неаргументована, неповна відповідь на теоретичне запитання, недостатньо повна інтерпретація фрагментів тексту, 5–6 помилок щодо змісту або форми
	2	50% і нижче правильно виконаних завдань, неправильна відповідь на теоретичне запитання, невірна інтерпретація фрагментів тексту, 7 і більше помилок щодо змісту або форми
	0	Відсутність контрольної роботи

Модульна контрольна робота є складником семестрового рейтингу. Наприкінці семестру всі студенти виконують модульну контрольну роботу з курсу. Модульні контрольні роботи оцінюються в 4-бальній системі: «відмінно» («5»), «добре» («4»), «задовільно» («3»), «незадовільно» («2»). Ці оцінки трансформуються в рейтинговий бал за МКР у такий спосіб:

«відмінно» – 50 балів;

«добре» – 40 балів;

«задовільно» – 30 балів;

«незадовільно» – 20 балів;

Неявка на МКР – 0 балів.

Семестровий рейтинговий бал є сумою рейтингового бала за роботу протягом семестру і рейтингового бала за МКР.

Підсумковий контроль

Залік

Вибіркова дисципліна передбачає складання усного заліку згідно із наведеним нижче переліком питань.

Структура заліку включає усну відповідь на одне з наведених нижче питань та усний коментар до здійсненої напередодні письмової інтерпретації одного з англomовних оповідань (перелік наводиться нижче).

Критерії оцінювання на заліку:

зараховано – повна, змістовна відповідь на питання заліку в адекватному мовленнєвому оформленні; глибокий, самостійний аналіз англomовного оповідання з опорою на методики і техніки аналізу, передбачені цим курсом за вибором; наявність письмової інтерпретації оповідання;

не зараховано – неповна, поверхнева відповідь на питання заліку (або її відсутність) зі значною кількістю мовних помилок; поверхневий аналіз англomовного оповідання без опори на методики і техніки аналізу, передбачені цим курсом за вибором; відсутність письмової інтерпретації оповідання

Відмітка про залік у національній шкалі («зараховано», «не зараховано») та оцінка в шкалі ЄКТС виставляється на підставі семестрового рейтингового бала студента за дисципліну таким чином:

90 – 100 балів – А (відмінно)

82 – 89 балів – В (добре)

75 – 81 бал – С (добре)

66 – 74 бали – D (задовільно)

60 – 65 бали – E (задовільно)

59 балів і нижче – FX (незадовільно)

Шкала відповідності оцінок

Відмінно	90 – 100
Добре	75 – 89
Задовільно	60 – 74
Незадовільно	0 – 59
Зараховано	60 – 100
Не зараховано	0 – 59

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 60 і вище, отримують відмітку про залік «зараховано» і відповідну оцінку в шкалі ЄКТС без складання заліку.

Студенти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік, і в разі успішного складання їм виставляється відмітка про залік «зараховано» в національній шкалі, а в шкалі ЄКТС – E та бал 60. Якщо студент під час заліку отримав відмітку про залік «не зараховано», то йому в залікову відомість виставляється відмітка про залік «не зараховано» в

національній шкалі, оцінка FX – у шкалі ЄКТС та його семестровий рейтинговий бал за дисципліну.

Приклад питань до заліку:

1. Language word classes: the parts of speech problem.
2. General principles of function words classification: a discourse based approach.
3. Function words as discourse markers.
4. General functional characteristics of discourse markers.
5. Semantics and pragmatics of discourse markers.
6. Functional classification of discourse markers.
7. Ways of analyzing non-referential language units.
8. Discourse based classification of particles. Additive particles.
9. Contrastive particles: functional groups and their peculiarities.
10. Semantic peculiarities of temporal particles.
11. Pragmatic peculiarities of temporal particles.
12. Semantic peculiarities of concessive particles.
13. Pragmatic peculiarities of concessive particles.
14. Contrastive discourse markers as means of verbalizing the speaker's communicative intention.
15. Classification and functional peculiarities of modal words and parenthetical expressions.
16. Classification and functional peculiarities of conjunctions and conjunctive units.
17. Modal words and parenthetical expressions in dialogical discourse.
18. Conjunctions and conjunctive units in dialogical discourse.
19. Discourse markers in indirect strategies.
20. Ways of translating some discourse markers of English into Ukrainian. False synonyms.

7. Програма навчальної дисципліни. Тематичний план занять

№ п/п	№ і назва теми (включно із темами, що винесені на самостійне опрацювання)	Кількість годин			
		Денна форма			
		Разом	у тому числі		
			лекції	семінарськ і / практичні заняття	самостійна робота
Модуль 1					
Змістовий модуль 1.					
. Дискурсивний аналіз службових одиниць сучасної англійської мови					
1.	Тема 1. Тема 1. Функціональний підхід до аналізу мовних одиниць та мовленнєвих явищ	16	2	2	12

	<p>Самостійна робота</p> <p>а) Виконання завдань з навчально-методичного посібника L.M. Volkova Function Words in Language and Speech: Secrets of Felicitous Communication (pp. 147-152),</p> <p>б) Конспекти першоджерел. Аналіз самостійно обраних фрагментів англомовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація</p>				
2.	<p>Тема 2. Сучасні лінгвістичні теорії як основа аналізу неномінативних мовних одиниць</p> <p>Самостійна робота</p> <p>а) Виконання завдань з навчально-методичного посібника L.M. Volkova Function Words in Language and Speech: Secrets of Felicitous Communication (pp. 129-146),</p> <p>б) Конспекти першоджерел. Аналіз самостійно обраних фрагментів англомовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація</p>	18	4	2	12
3.	<p>Тема 3. Службові слова як дискурсивні маркери. Дискурсивна класифікація службових слів</p> <p>Самостійна робота</p> <p>а) Виконання завдань з навчально-методичного посібника L.M. Volkova Function Words in Language and Speech: Secrets of Felicitous Communication (pp. 160-164),</p> <p>б) Конспекти першоджерел. Аналіз та класифікація дискурсивних маркерів із самостійно обраних фрагментів англомовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація</p>	18	4	2	12
4.	<p>Тема 4. Частки як окремий розряд дискурсивних маркерів.</p>	20	6	2	12

	<p>Комунікативні функції часток у діалогічному дискурсі</p> <p>Самостійна робота</p> <p>а) Виконання завдань з навчально-методичного посібника L.M. Volkova Function Words in Language and Speech: Secrets of Felicitous Communication (pp. 165-179),</p> <p>б) Аналіз самостійно обраних фрагментів англомовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація</p>				
5.	<p>Тема 5. Дискурсивні маркери у комунікативних стратегіях і тактиках. Порівняльний аналіз дискурсивних маркерів англійської та української мов.</p> <p>Самостійна робота</p> <p>а) Виконання завдань з навчально-методичного посібника L.M. Volkova Function Words in Language and Speech: Secrets of Felicitous Communication (pp. 191-197),</p> <p>б) Аналіз самостійно обраних фрагментів англомовного та україномовного діалогічного дискурсу. Письмова презентація</p>	18	4	2	12
	Усього годин	90	20	10	60

8. Рекомендовані джерела (у тому числі Інтернет ресурси)

Методичне забезпечення

Волкова Л.М. Function Words in Language and Speech: Secrets of Felicitous Communication / Л.М. Волкова. – К.: Освіта України, 2012. – 204 с.

Основна література:

1. Волкова Л.М. Теоретична граматики англійської мови: Сучасний підхід / Л.М. Волкова – Київ: Освіта України, 2008. – 256 с.
2. Сусов И.П. Лингвистическая прагматика / И.П. Сусов – Винница: Нова книга, 2009. – 272с.
3. McGregor W. Linguistics: An introduction /William B. McGregor. – London etc.: Bloomsbury Academic, 2014. – 384 p.
4. Yule G. The Study of Language / George Yule. – 4th ed. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2010. – 320 p.

5. Volkova L. Pragmatic markers in English dialogical discourse. – *Lege artis. Language yesterday, today, tomorrow. The Journal of University of SS Cyril and Methodius in Trnava*. Warsaw: De Gruyter Open, 2017, vol. II(1), June 2017/ p. 379-427. Режим доступу: <https://lartis.sk/>

Додаткова література:

1. Почепцов Г.Г. Избранные труды по лингвистике / Г.Г. Почепцов. – Харьков: ХНУ им. В.Н. Каразина, 2009. – 556 с.
2. Brown G. *Discourse Analysis* / Gillian Brown, George Yule. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 1988. – 288 p.
3. *Encyclopedia of Language and Linguistics* / [eds. E. K. Brown; A. Anderson et al]. — Boston: Elsevier, 2006. – 612 p.
4. Radford A. *Linguistics: An Introduction* / Andrew Radford, Martin Atkinson, David Britain, Harald Clahsen and Andrew Spencer – 2nd ed. – Cambridge etc.: Cambridge University Press, 2009. – 433 p.
5. Trask R. *Language and Linguistics: The Key Concepts* / R.L. Trask. [ed. by Peter Stockwell]. – 2nd ed. – New York: Routledge, 2007. – 367 p.